

O BLAGU IZ DRENJA

U jesen godine 1980. došlo je na oranici na položaju Zaselje u selu Drenje nedaleko Đakova do otkrića zakopanog blaga. Kako se to skoro uvijek dogodi, ova je ostava raspršena i danas se ne može reći koliko je komada sadržavala, te da li je sadržaj onakav kakav nam se čini prema sačuvanim dijelovima.

Želio bih zahvaliti kolegi I. Pavloviću, kustosu Muzeja Đakovštine iz Đakova, što mi je omogućio da dobijem uvid u sačuvani dio materijala na taj način da je ostava od početka veljače, pa sve do sredine srpnja 1985. bila na obradi u Arheološkom muzeju u Zagrebu. U opis novca ušla su 344 komada, od toga nešto iz Muzeja Đakovštine, nešto iz privatnog vlasništva, dok su tri primjerka iz zbirke Arheološkog muzeja u Zagrebu, kamo su dospjela poklonom. Kako se radi o sitnom, tankom i vrlo krhkom materijalu koji se višestoljetnim ležanjem u zemlji bio slijepio, kod čišćenja i razdvajanja pojedinih komada mnogi su oštećeni ili su se raspali. Sačuvan je i jedan grumen od oko 26 slijepljenih denara, no oni ne bi u dovoljnoj mjeri doprinijeli poznavanju ostave, pa zato nisu rastavljeni, nego ostavljeni u izvornom stanju kao ilustracija.

Sav obrađeni novac bio je ugarski. Radi se o srebrnim denarima dvaju vladara, kraljice Marije, posljednje iz dinastije Anjou, kao i njena muža Sigismunda, iz moćne luksemburške loze, koja se popela do samog vrha evropskih vladarskih kuća feudalnog vremena i dala nekoliko kraljeva i careva svetog rimskog carstva. Bili su to Karlo I (kralj 1346-1355, car 1355-1378), Venceslav II (kralj 1378-1400), Sigismund (kralj 1410-1433, car 1433-1437), Albert V Austrijski, muž Elizabete, kćerke Sigismunda i Barbare Celjske (kralj 1438-1439), te posljednji, Ladislav V Postum, Albertov sin (kralj Češke 1453-1457, kralj Ugarske 1543-1457).

U ostavi iz Zaselja, kako smo već rekli, zastupljena je svega jedna država, Ugarska, te samo dva vladara — kraljica Marija (1382-1387-1395) i njen muž, car i kralj Sigismund Luksemburški (1387-1437), u jednoj nominali, t.j. denarima. Takav je sastav prema sačuvanom dijelu blaga. U ostavi bili su sljedeći primjerci novca:

Marija (1382-1387-1395), denari

- god. 1383. — Unger 442 (Rethy 114); bez sigli, slovo »A« s vodoravnom hastom — 16 komada (Đ), 1 komad (P), od toga dva okrhanana;
- sl. kao gore; bez sigle; na RV križ preko slova M — 1 komad
- sl. kao gore; slovo »A« bez vodoravne haste — 3 komada (Đ), od toga jedan okrhan;
- Unger 442f; sigle: ljiljan lijevo i desno — 6 komada (Đ), 5 komada (P), od toga dva ulomka i 1 okrhan;
- Unger 442f ili g; vidljiva sigla (ljiljan) s lijeve strane — 1 komad (Đ);
- Unger 442f ili h; vidljiva sigla (ljiljan) s desne strane — 2 komada (Đ); ulomci;
- Unger 442g; sigla: ljiljan s lijeve strane — 1 komad (P);
- Unger 442h; sigla: ljiljan s desne strane — 3 komada (Đ), jedan primjerak okrhan;
- 1383-1387.; Unger 443a (Rethy 116), bez sigle — 1 komad (Đ), 2 komada (P);
- Unger 443b; sigla (A) — 6 komada (Đ), 3 komada (P);
- Unger 443d; sigla: (CM) — 2 komada (Đ), 4 komada (P);
- Unger 443e; sigla (h) — 1 komad (Đ);
- Unger 443f; sigla »I« — 1 komad (P);
- Unger 443j; sigla (M) — 1 komad (Đ), okrhan;
- Unger 443l; sigla »S« — 2 komada (Đ) — 1 okrhan;
- Unger 443n; sigla »V« — 4 komada (Đ) — 1 okrhan; 1 komad (P);
- Unger 443q; sigla (ljiljan) — 2 komada (Đ), 1 okrhan — 1 komad (P);
- Unger 443?; sigla nečitka — 2 komada (Đ) — 1 dvostruki otkov, 1 ulomak;

Sigismund (1387-1437)

denari 1390-1427

- Unger 449a (Rethy 121); bez sigle ili sigla nečitka — 70 komada (Đ), od toga 6 slomljenih, 4 ulomka — 32 komada (P);
- Unger 449d; sigla » « — 8 komada (Đ), 4 komada (P);
- Unger 449e; sigla (rozeta) — 3 komada (Đ), 1 komad (P);
- Unger 449f; sigla: (zvjezdica) — 7 komada (Đ), 7 komada (P)
- Unger 449g; sigla: (trollist) — 36 komada (Đ), 37 komada (P), 3 komada (Z — gl.inv.knj. br. 2193);
- Unger 449h/o; sigla: (ljiljan) — 3 komada (Đ), 3 komada (P);
- Unger 449k; sigla: (kružić sa zastavicom) — 1 komad (Đ), 2 komada (P);
- Unger 449m; sigla ».« — 18 komada (Đ), 2 okrhanana — 11 komada (P);
- Unger 449(ksi); sigla: (c) — 2 komada (Đ), 1 okrhan;
- Unger 449(pi); sigla: (D) — 3 komada (Đ);
- Unger 449(rho/fi); sigla (h/n) — 9 komada (Đ), 2 komada (P);
- Unger 449(sigma); sigla »I« — 2 komada (P);

- Unger 449(psi); sigla »P« — 4 komada (Đ);
- Unger 449(omega); sigla: »S« — 1 komad (Đ);
- Unger 449aa/sigla: »T« — 2 komada (Đ);
- slično Unger 449cc; sigla »V« — 1 komad (Đ);
- Unger 449? — 1 ulomak (Đ);
- grumen od oko 26 slijepljenih denara.

Sastav opisane ostave slaže se s brojnim ostavama s kraja 14. i početka 15. stoljeća u našim krajevima, osobito na području nekadašnje kraljevine Slavonije. Spomenimo i neke od njih: Banoštor 1913 (Marija; Mleci); Čokadinci 1958 (Marija, Sigismund); Gornji Klasnić 1971 (Ludovik I, Marija; Mleci); Hampovica 1912 (Ludovik I, Marija, Sigismund); Končanica 1903 (Marija, Sigismund); Malo Trojstvo (Sigismund); Novi Banovci 1929 (Karlo I Robert, Ludovik I, Sigismund; Srbija); Stari Jankovci 1905 (Ludovik I, Marija, Sigismund); Štitar 1936 (Ludovik I, Marija, Sigismund); Vinkovci 1919 (Marija, Sigismund); Palić-Supljak 1952 (Marija, Sigismund) itd. Uvijek manji dio blaga sačinjavaju denari (a katkada i oboli) Marije, a veći dio pripada Sigismundovim kovovima. To govori o tome da je Marija relativno kratko vrijeme kovala novac, za što je njen muž za svoje duge vladavine imao vrlo mnogo vremena.

Kratice

- Đ** — Đakovo, Muzej Đakovštine
- P** — Đakovo, privatna zbirka
- Rethy** — L. Rethy. *Corpus nummorum Hungariae*, II. Budapest 1907.
- Unger** — Magyar eremhatarozo, I. Budapest 1974.
- Z** — Zagreb, Arheološki muzej.